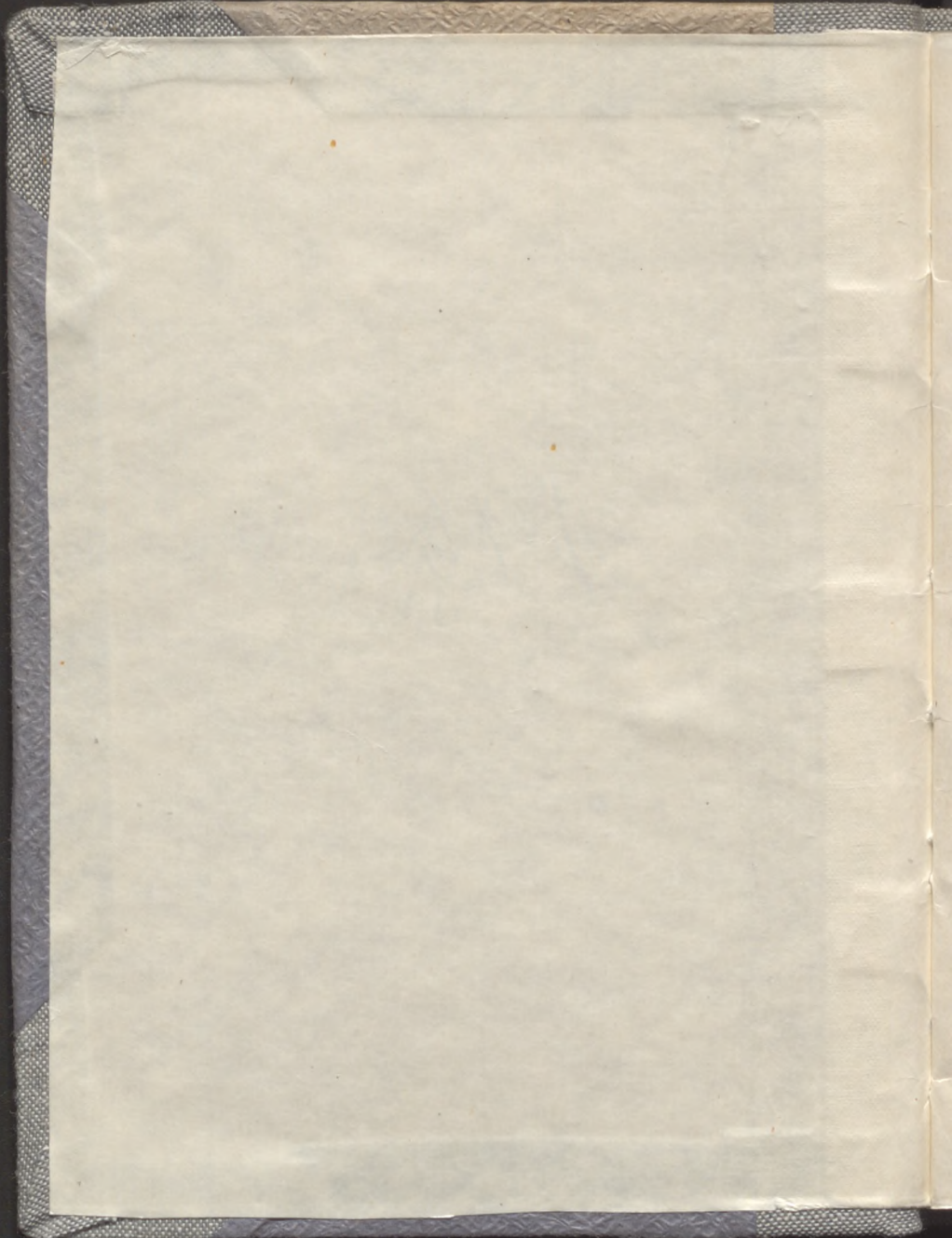
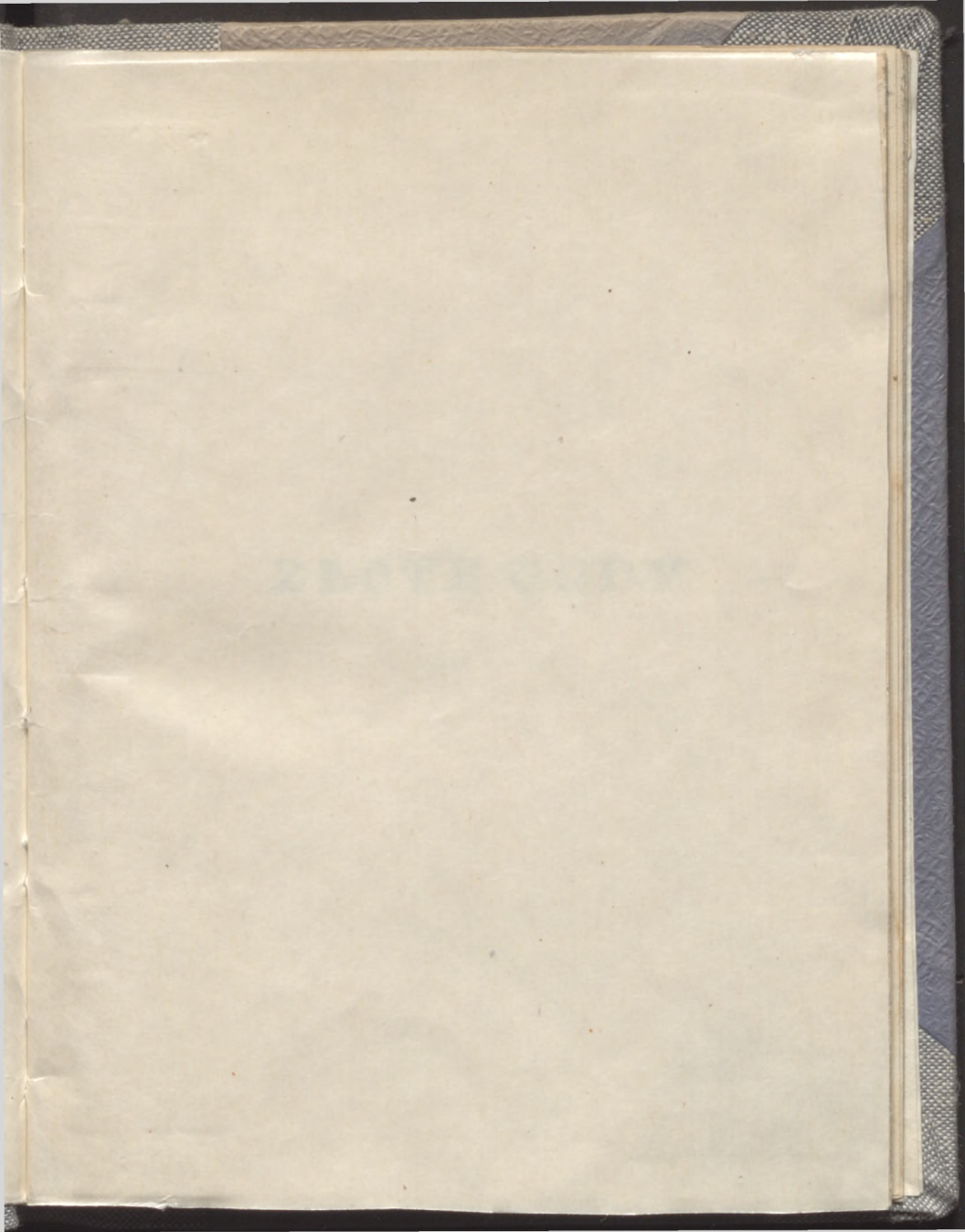
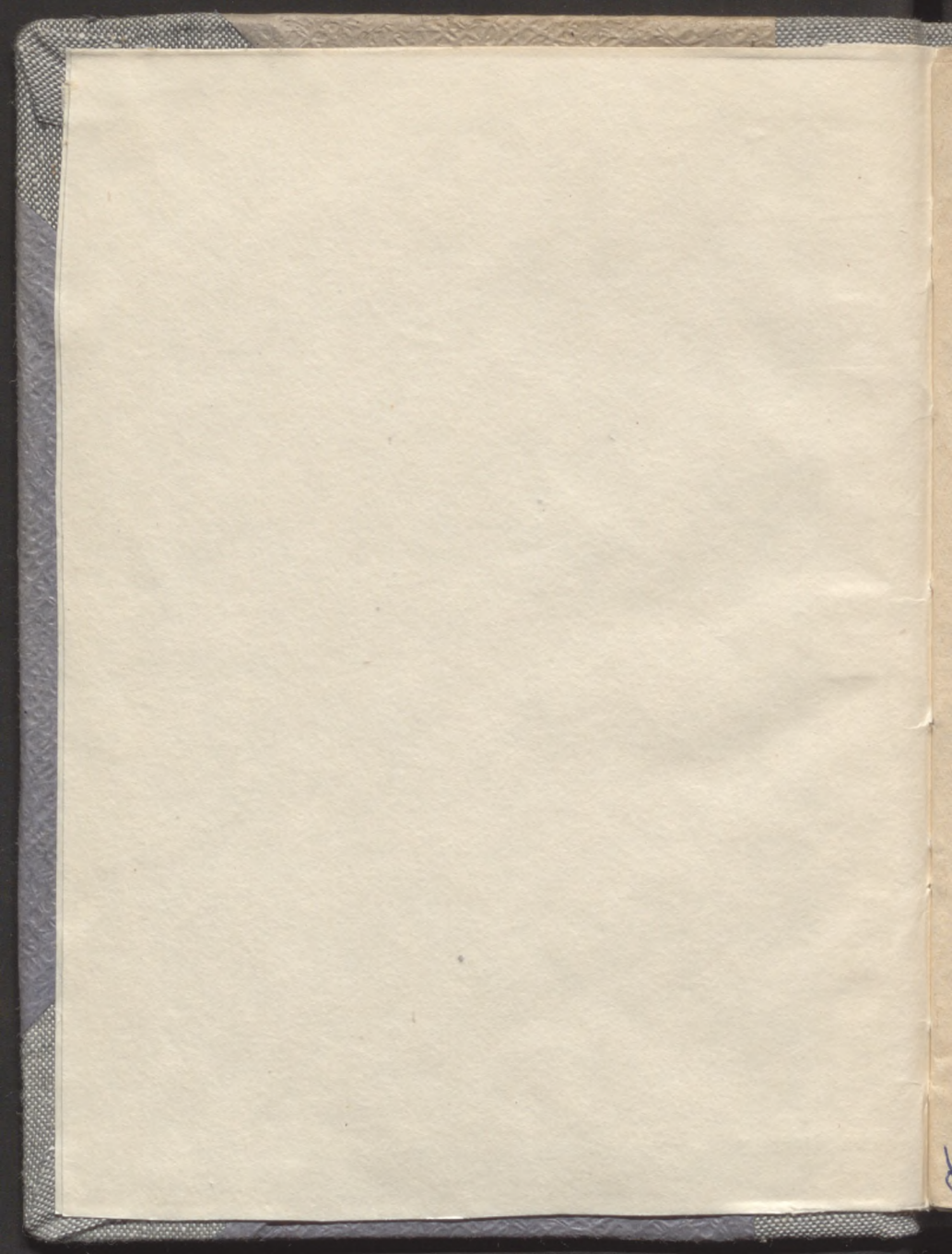

389846

ZŁOTE GODY.

---

f

NEOTE GODY

389846

na obywat.

ZŁOTE GODY

CZYLI

UNIA LUBELSKA

HYMN DZIEJOWY

(1569.)

Z MUZYKĄ WOJCIECHA SOWIŃSKIEGO.

autor

(*Krzysztof Ostrowski*)

CAŁKOWITY NAKŁAD 1,500 EKSEMPLARZY ODDANY
NA BUWĘ KOPCA UNII.

WE LWOWIE.

SKŁAD GŁÓWNY U KAROLA WILDA.

Czcionkami Dr. H. Jasińskiego i K. Gromana.

1870.

389 846

* 915/68

ZAŁOŻYCIELOM KOPCA

U N I I

Ten wiersz poświęca

K. O.

REVISED EDITION

1911

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

H. C. W.

OSOBY.

JAGIEŁŁO, w. ks. litewski.

LIZDEJKO, wielki kapłan.

ZYGMUNT-AUGUST, król polski.

KRYSTYN PRANDOTA.

DĄBRÓWKA, ks. czeska, królowa polska.

JADWIGA, ks. węgierska, królowa polska.

ALDONA, w. ks. litewska.

OLGA, ks. ruska.

~~CHÓR~~ RYCERZY. — CHÓR KAPŁANÓW. — CHÓR LUDU. — GŁOSY Z NIEBA. —
GŁOSY Z OTCHŁANI.

~~Wszystko~~ się dzieje w puszczech litewskich, w Krakowie i w Lublinie.

1880

THE
OFFICE OF THE
SECRETARY OF THE
NAVY
WASHINGTON, D. C.
JANUARY 1880

RECEIVED
JAN 18 1880

CZEŚĆ I.

POWOŁANIE.

WSTĘP.

DĄBRÓWKA, ALDONA, OLGA, GŁOSY Z NIEBA.

DĄBRÓWKA.

Polsko, dzielna twem plemieniem,
Wielka rycerskimi trudy,
Dziś, wolności świętej tchnieniem
Łącz, oświecaj bratnie ludy.
Boże, spełń Dąbrówki dzieło;
Wschód przesądu jarzmo dźwiga:
Niechaj przejrzy z nim Jagiełło,
Gwiazdą Wiary jest Jadwiga!

GŁOSY Z NIEBA.

Przejrzy z ludem swym Jagiełło,
Gwiazdą Wiary jest Jadwiga!

ALDONA.

Z Lechią, ziemio Gedymina,
Żyj w braterstwie nierozdzielnem;
Co dziś w Bogu się poczyna,
To na wieki nieśmiertelnem!
Niech umilkną gromy bitwy,
Twój, Aldono, dzień się zbliża;
Miłość, wśród pogańskiej Litwy,
Wznosi święte godło krzyża!

GŁOSY Z NIEBA.

Miłość, wśród pogańskiej Litwy,
Wznosi święte godło krzyża!

OLGA.

Rusi, śpiew twój tak swobodny
Jak ta jasność twego słońca,
Jak ten Dniepr twój zbożopłodny
Lśniący wpośród pól bez końca!
W pieśni żyje Olgi dusza,
Ona mężnym raj otwiera;
Nawet wrogów łzy porusza...
Głos Nadziei nie umiera!

GŁOSY Z NIEBA.

Śpiew jej wrogów łzy porusza...
Głos Nadziei nie umiera!

* * *

Poranek. — Łowy w puszczech litewskich: słychać w dali granie myśliwskich rogów.
Ołtarz znicza na przodzie.

JAGIEŁŁO, LIZDEJKO. CHÓR MYŚLIWCÓW, CHÓR
POTEPIENCÓW.

JAGIEŁŁO, z oszczepem w ręku.

Dziś zaczynam od zwyczajstwa!
Patrz, Lizdejko, na ten łup,
On jest świadkiem mego męztwa:
Oto żubr u moich stóp!
Godził w pierś dzikimi rogi,
Rykiem grzmiała puszczy głąb;
Lecz Jagiełło nie zna trwogi,
We krwi padł, jak ścięty dąb!

LIZDEJKO.

Poczynasz dzielnie męzkie gonitwy,
Ucieszne łowy;
Lecz od tych żubrów sroższym dla Litwy
Zakon krzyżowy!

Z hydrą stugłową piekła służalce,
Mongolskie hordy,
Do koła szerzą w okropnej walce
Zgliszczą i mordy!
Gdy wróg twej Litwie grozi zagładą,
Ty młody, śmiały,
Wciąż się myśliwską bawisz biesiadą,
O kraj niedbały!
Oszczepem wątłym nie zwalczysz, panie,
Zgrai Krzyżaków;
Spraw na nich łowy... przy tobie stanie
Hufiec Polaków!

JAGIELLO.

O wiem starcze, wiem bez ciebie,
Jak jest dzielnym sąsiad Lach;
I w pokoju, i w potrzebie,
Jak gościnnym polski dach!
Lecz co powie lud, kapłanie,
Co rycerski zastęp mój?
Wszak Polacy, to chrześciance,
Znicz i krzyż wciąż toczą bój!
Już od wieku, od Mendoga,
Pławi się w krwi naszej wróg;
Polak czei jednego Boga,
A tym jest germański Bóg!

LIZDĘJKO.

Z krzyżacką tłuszcza już nie ma rady;
Krzyżak modląc się zabija!
Duch jego pełen zawiści, zdrady,
Wiecznie pragnie krwi ta źmija!
Chcesz-li porównać do Lachów dzielnych
Mnichów stek o zbójczej broni,
Żyjących łupem, chytrych, bezczelnych:
Orzeł bratem jest Pogoni!

Duet.

JAGIELLO.

Starcze, tyś obudził w duszy
Wielką myśl i wielki czyn;
Czyjaż dłoń ten łańcuch skruszy
Co przesądem wiąże gmin?
Łatwiej zgnieść tysiączne grody,
Dzień promienny zmienić w noc,
Niż pojednać dwa narody
Gdy je bogów dzieli moc!

LIZDEJKO.

Ksiaże, jam obudził w duszy
Wielką myśl i wielki czyn,
Co niewoli łańcuch skruszy,
Do twych życzeń skłoni gmin!
Z niej zakwitną twoje grody,
W jasny dzień się zmieni noc;
Jak dwa morza, dwa narody
Spłyną wraz w olbrzymią moc!

JAGIELLO, do rycerzy.

Najwyższy kapłan radzi, rycerze,
Jak w proroczych snów zapale,
Niezgasłe z Polską zawrzeć przymierze,
Zbratać się ku wspólnej chwale.
Czyli żądacie, kraju obrońco,
Mężni sercem, silni dłońią,
By wiecznej zgody błysnęło słońce
Między Orłem i Pogonią?

CHÓR RYCERZY.

O władco nasz,
Jak rzekłeś, czyni;
Ty serca znasz,
Ty mieczem skiń!
Wszak Polak zuch,
My mężtwo czcimu;
Więc bratni duch
Nas łączy z nim!
On z nami wraz
Podniesie broń;
Nie zdradzi nas
Lechicka dłoń!
O władco nasz,
Jak rzekłeś, czyni;
Na wierną straż
Z ufnością skiń!

JAGIELLO.

Więc kapłani, wy rycerze,
Spełnią się tak zacne chęci;
Syn Olgierda to przymierze
Głośnym czynem wnet uświęci.
Na Piastowym świeci tronie
Duch niebieski, czy dziewica,
Blaskiem gwiazd jej oko płonie,
Świeższe są od róż jej lica.
Perłą w hełmie mym bezcenna
Ona błysnie mi nad czołem;
Jutrznią będzie stupromienną,
Litwy z Polską archaniołem!

CHÓR.

O władco nasz,
Jak rzekłeś, czyni;
Ty drogę wskaż,
Chorągwią skii!

LIZDEJKO, z mocnem wzruszeniem.

Przymierze z Polską jam radził stary,
Ja, niepomny że nas czeka
Upadek może... zagłada wiary...
Bogów płonna dziś opieka!
Lecz tam gdzie sprawa o kraju losie,
Wszystkie znieść ofiary trzeba;
Idź więc... ja z niemi spłonę na stosie,
By za was przebłagać nieba!

CHÓR.

Leć ku Wiśle, leć sokołem,
W trop za tobą wierna straż;
Górą Polska z Litwą społem,
Niech Jagiełło żyje nasz!
Z niezwalczonym bratem Lachem
Stłumim gwar mongolskich hord;
I napelną świat przestraczem
Żmudzki róg i polski kord!

Śmierć więc wrogom
Spieszmy nieść;
Chwała bogom,
Tobie cześć!

Piorun uderza w ołtarz znicza i gasi; ciemność się rozpościera.

CHÓR POTĘPIENCÓW, z otchłani.

Wiecznie niszczyć, wiecznie burzyć,
Dręczyć, waśnić płochy lud,
A fałszywym bogom służyć,
To rozkoszny piekła trud!
Niech szatańska żyje władza!
Dziś jej zbierzem krwawy plon;
A śmierć temu kto przeszkadza
Wznieść niewoli wiecznej tron!

CHÓR, w oddaleniu.

Śmierć więc wrogom
Spieszmy nieść;
Chwała bogom,
Tobie cześć!

DĄBRÓWKA, ALDONA i OLGA

przelatują nad puszczą w postaci trzech aniołów.

ALDONA.

Miłość nieban jest udziałem;
Wy, w miłości życie sami,
Aż się słowo stanie ciałem,
I zamieszka między wami!
Lecz nawracać wrogów każe
Ten co technieniem stworzył świat,
Aby nieść ludzkości w darze
Wiecznej zgody boski kwiat!

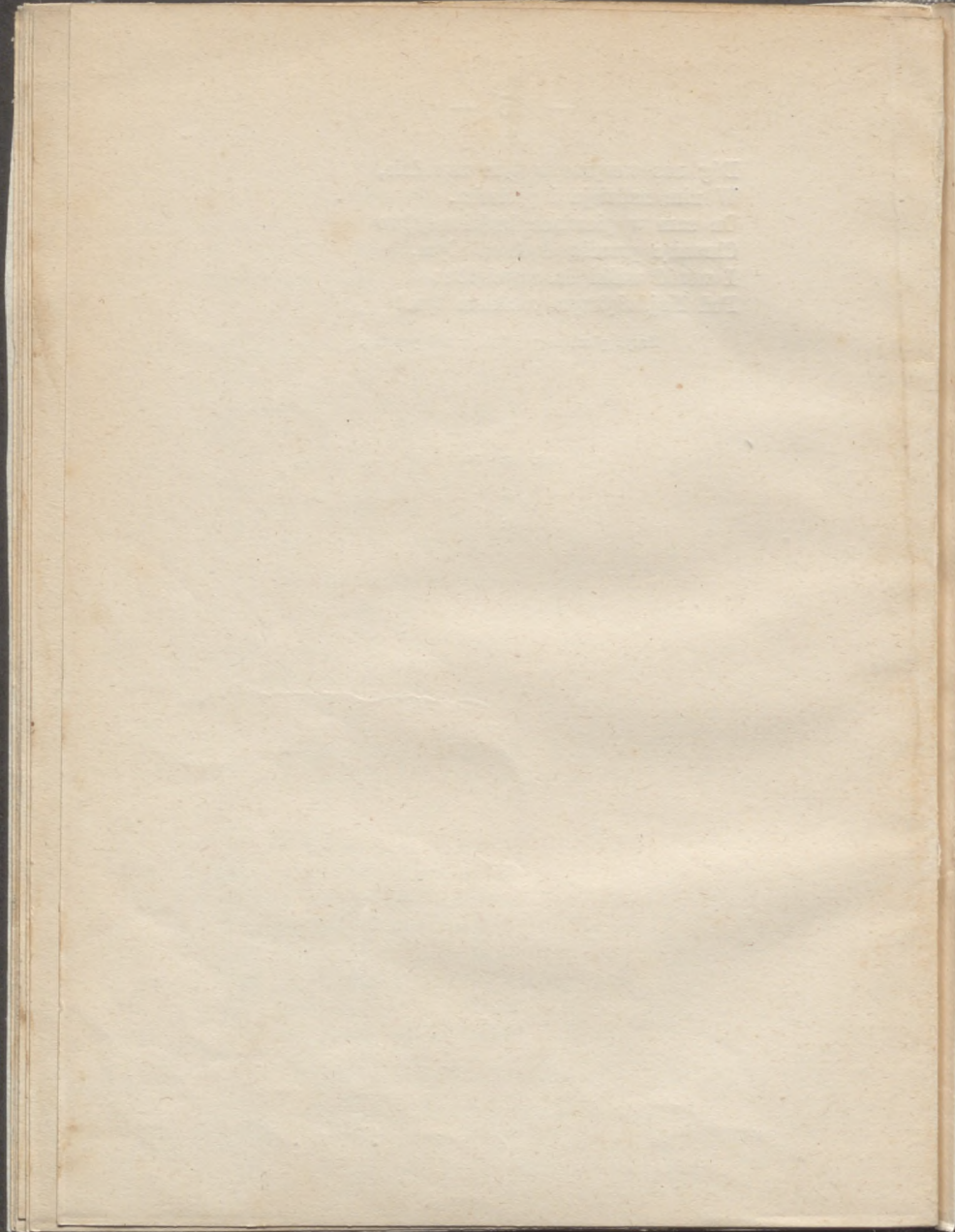
DĄBRÓWKA, ALDONA, OLGA i CHÓR.

Niech zakwitną w bratniej zgodzie
Litwa, Ruś i ziemia Lecha;

Bóg nas wesprze w tym zawodzie,
W nim nadzieja i pociecha.
On sam w piersiach budzi męstwo
Chroniąc przeciw duchom złym,
I wśród walki da zwycięstwo
Pod Najświętszym znakiem tym!

Krzyż płomienny jaśnieje nad puszczą.

*
* * *
*
*

CZEŚĆ II.

CH R Z E S T J A G I E Ł Ł Y .

W Krakowie.—JADWIGA, KRYSZTYN PRANDOTA, później JAGIEŁŁO,
CHÓR RYCERZY, CHÓR KAPŁANÓW, CHÓR LUDU.

JADWIGA, budząc się.

Sen czarowny, sen tak błogi!
Głos Wilhelma, czy anioła?
Czy z radości, czyli trwogi,
Pierś oddychać ledwie zdoła?
Lud w ciemnocie i kajdanach,
W błędzie, który świat rozdziela,
Oto widzę na kolanach
U stóp Boga Zbawiciela!
Pomrok duszy, cień oblicza,
W rajskie barwi się promienie;
Widzę krzyż na gruzach znicza...
Czy to prawda? czy złudzenie?

KRYSZTYN.

Nie marny sen, królowo,
To był proroczy głos!
Dziś jedno twoje słowo
Pokoleń zmieni los!
Jagiello nam przybywa;
Zostawił kraj i tron,
Tu boski duch go wzywa...
Otóż z rycerstwem on!

JAGIEŁŁO, wchodząc z orszakiem.

Jam jest Jagiełło... przy mnie poddani...
Życie, berło i potęgę
Dziś wszystko składam przed tobą, pani,
Pełniąc wiernej czci przysięgę.
Już dawno sława twych cnót i wdzięków
Brzmi rozgłosem w naszej Litwie;
Jadwigi obraz, wśród broni szczęków,
Jaśniał w sereu i w modlitwie.
Dziś, otoczony drużbą godową
Staję wśród Krakusa grodu,
Pragnąc otrzymać dłoń tę, królowo,
W której wielkość jest narodu.
Ty się odwracasz, drzysz trwogą zdjeta...
Litość miej nad dawnym wrogiem;
Jam twoim jeńcem... zdejm ze mnie pęta,
Mym aniołem bądź i Bogiem!

JADWIGA, podnosząc go.

Co mówisz, książe! Bóg nasz obrońca!
K'niemu serce zwróć i oczy
Jako kwiat wątły do blasku słońca...
On jasnością cię otoczy!
Na ziemi Piastów gość nie jest jeńcem;
Witam cię jak siostra brata,
Lecz moim mężem i oblubieńcem
Ten kto zna Wszechstwórcę świata!

CHÓR.

Ty byłeś jeńcem
Ludzkości wroga;
Bądź oblubieńcem
Prawego Boga!

JAGIEŁŁO.

O Jadwigo, w twojem niebie
Lśni nademną duch zbawienia;
Bo ten Bóg co stworzył ciebie

Sam jest godzien uwielbienia!
Z moich zwycięstw drogim plonem
Ścielać się do twoich stóp,
Schylę skroń przed jego tronem,
Z wiarą przyjmę chrzest i ślub!

CHÓR.

Z wiarą przyjm narodu ślub!

Trio.

JADWIGA.

O Wilhelmie, ty mój luby,
Ciebie czy zapomnieć muszę?
Zerwać te ojcowskie śluby,
Wszystkie życia znieść katusze?
Lecz gdy Bóg sam cierpiał tyle,
Czemże troski, serca blizny?
Ach! poświęcam szczęścia chwile
Dla zbawienia i Ojczyzny!

JAGIEŁŁO.

O Jadwigo, kwiecie luby,
Chrzest dla ciebie przyjąć muszę.
Zerwać te dozgonne śluby,
Może piekiel znieść katusze!
Lecz gdy zwycięstw czeka tyle,
Niczem troski, niczem blizny;
Ach! poświęcam życia chwile
Dla Jadwigi, dla Ojczyzny!

KRYSTYN.

O nie wróci już twój luby,
Na twe łzy ja patrzeć muszę;
A gdy spełnisz wieczne śluby,
Pożegnania znieść katusze!
Lecz gdy Bóg sam cierpiał tyle,
Czemże troski, serca blizny?
Ach! poświęcam błogie chwile
Dla najdroższej nam Ojczyzny!

KRYSTYN z CHÓREM.

W jej oczach skra zachwyty,
Zwycięstwem płonie skroń;
Wiedź nas do chwały szczytu,
I przyjm Jagiełły dłoń!
Twa miłość matką cudów;
Choć Niemen dzieli nas,
Dla dzielnych serc i ludów
Braterstwa nadszedł czas!

JADWIGA, z ofiarą.

Jagiello, jestem twoją!

JAGIELŁO.

Ach! co za błoga wieść!
Pierś drży pod twardą zbroją,
Nie może szczęścia znieść!
Jadwigo, dziś, w kościele,
Pod klątwą boskich kar,
Ruś, Litwę z tobą dziele,
Za krzyż, twój ślubny dar!
Otwórzcie więc podwoje
Gdzie Bóg sam Bogiem jest;
Niech nas i ludów dwoje
Zbawienia złączy chrzest!

CHÓR LUDU, w kościele.

Bogarodzica
Dziewica,
Bogiem sławiona, Marya,
U Twego Syna!
Hospodyna,
Matko zwolona, Marya,
Ziści nam
Spust winom,
Kyrie eleison!

CHÓR KAPŁANÓW, przyjmując Jagiełłę.

Przyjm chrzest od Boga i ślubny wieniec...
Światło w duszy twej błysnęło;
Niech żyje z Polską jej oblubieniec,
Nasz Władysław król Jagiełło!
Niech potomkowie dwóch wielkich rodów,
Pod Chrystusa praw puklerzem,
Zaszczytem będą kwitnących grodów,
Jawnem naszych serc przymierzem!
Błogosław, Matko, królewskiej parze;
Ziść nam, zorzó jej poranna,
By krzyż uświęcił znicza ołtarze...
Kyrie eleison, hosanna!

CHÓR LUDU, w kościele.

Narodził się dla nas Syn Boży;
W to wierzaj człowieku zbożny,
Iż przez trud
Bóg swój lud
Odjął djabłu straży!

CHÓR RYCERZY.

Gdy naszych władców Bóg łączy dłonie
Pod skrzydłami swej opieki,
Niech Polska z Litwą, w Piastów koronie,
Rosną w moc przez wszystkie wieki!
Za ich przykładem, Dnieprowa ziemia,
Bujny kraj płynący miodem,
Rycerską działawą niech się zaplemia,
Z polskim zleje się narodem!
Niech im zabłysną wśród żyznych bloni,
Jako sztandar jednej chwały,
Rusinów Anioł z godłem Pogoni,
A nad niemi, Orzeł biały!

Huk dział i odgłos trąb.

CHÓR LUDU i RUSINÓW.

Ludów gody, pełne zgody,
Rusin umie czcić;
A więc szczerze, w dobrej wierze
Z wami będziemy żyć.
Hospodynie, wielki w czynie,
Tobie sztandar nieść;
A my z tobą, każdą dołą,
Cześć Jagielle, cześć!

K w i n t e t.

JAGIELŁO i JADWIGA.

Bóg nas łączy znakiem krzyża,
Niech nam błogie dni jaśnieją;
Wiara serca nasze zbliża,
Miłość ludów jest Nadzieją!

DĄBROWKA, ALDONA i OLGA.

Bóg was łączy znakiem krzyża,
Niech wam szczęsne dni jaśnieją;
Wiara serca wasze zbliża,
Miłość ludów jest Nadzieją!

CHÓR LUDU i RUSINÓW.

Póki Dniepru szumi fala,
Na pohańca, na Moskala,
Bo to jeden wróg:
Ruś i Polszcza wiecznie razem,
Pieśnią, sercem i żelazem,
Ura! z nami Bóg!

PRZYSIĘGA.

JAGIEŁŁO, z krzyżem w ręku.

„Przysięgam, w obec praw i chrześcijaństwa,
Przed Ojczyzną i przed światem,
Dziś chrztem uświęcon, wyrzec się pogaństwa,
Waszym wodzem być i bratem!
O Zbawco ludów! na tę boską księgę,
Na to godło Twój ofiary,
W Urbana ręce składam tu przysięgę
Żyć i zginąć dla Twjej wiary!

„Przysięgam lud mój złączyć z tym narodem
Dla wspólnego wyzwolenia,
By jednym z Polską Litwa szła zawodem
W najpóźniejsze pokolenia!
Mej wiernej Rusi, co tak silnie życzy
Z Piastów zbratać się dzierżawą,
Być jej pawężą od moskiewskiej dzicy,
Jednym trudem żyć i sławą!

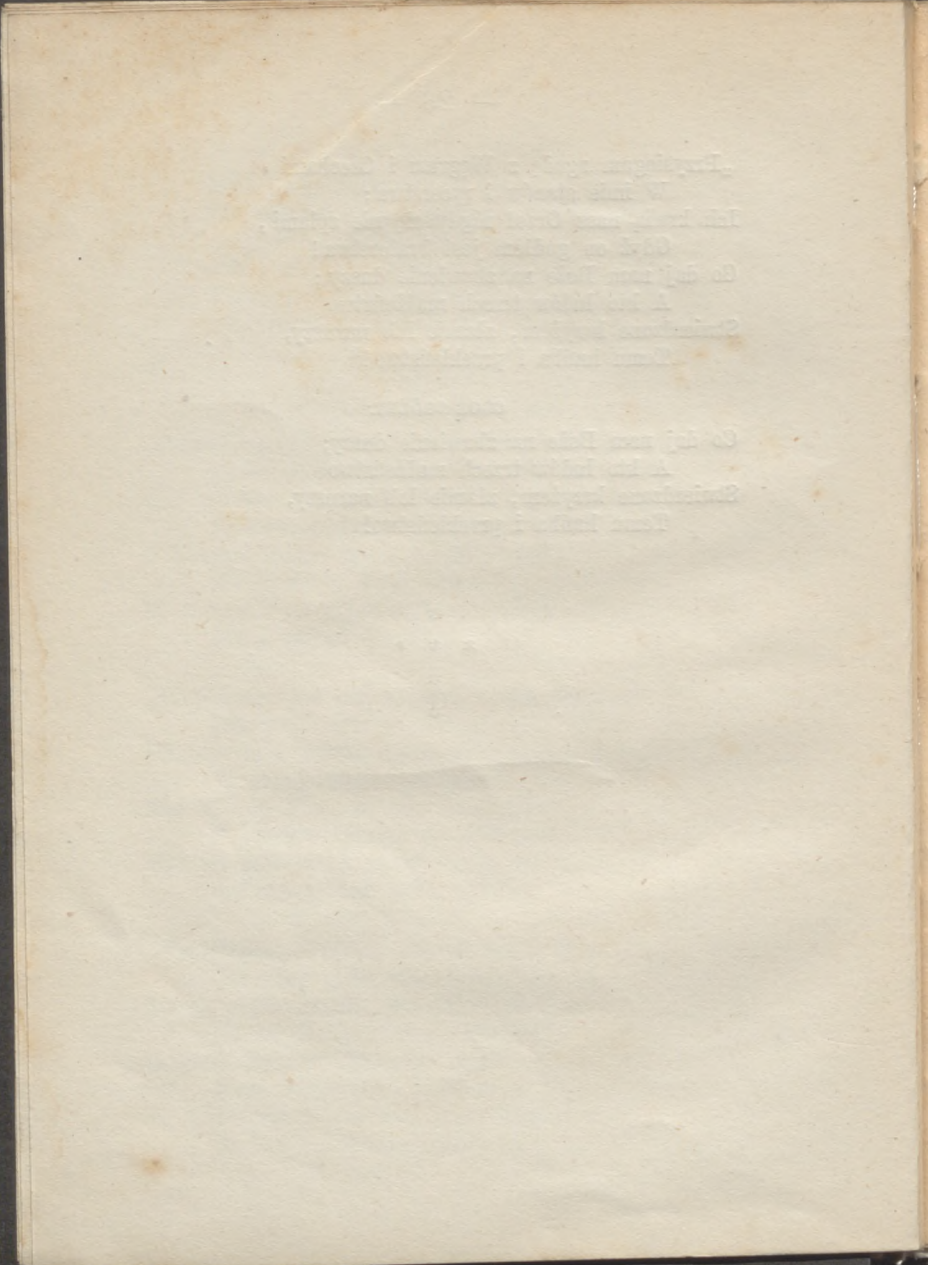
„Przysięgam, Polsko, jak mi wiara droga,
Jak chcę niebo mieć otwarte,
Twych granic bronić, danych ci od Boga,
Od fal Dniepru aż po Wartę!
A przekazuję to niezłomne dzieło
Mym następcom i rodzinie,
By każdy spełnił co dziś rzekł Jagiełło,
Aż ich nazwa nie zaginie!

„Przysięgam zgodę z Węgrem i Czechami
W imie stanów i rycerstwa;
Ich krwią nasz Orzeł nigdy się nie splami,
Gdyż on godłem jest braterstwa!
Co daj nam Boże na zbawienie duszy;
A kto ludów trzech małżeństwo
Stwierdzone krzyżem, złamie lub naruszy,
Temu hańba i przekleństwo!“

CHOR OGÓLNY.

Co daj nam Boże na zbawienie duszy;
A kto ludów trzech małżeństwo
Stwierdzone krzyżem, złamie lub naruszy,
Temu hańba i przekleństwo!

*
* * *
*
*

CZEŚĆ III.

UNIA LUBELSKA.

DĄBRÓWKA, ALDONA, OLGA, GŁOSY Z NIEBA, GŁOSY
Z OTCHŁANI.

DĄBROWKA.

Jakaż cudna jutrznia świta
W zorzy szczęścia i swobody?
To Jadwigi duch nas wita,
To jej ślubu złote gody.
Pokój wam, ojczyste cienie
Córy Piastów i Jagielly;
Wasze wieńce i pierścienie
Świeżym blaskiem dziś błysnęły!

GŁOSY Z NIEBA.

Ślubne wieńce i pierścienie
Świeżym blaskiem dziś błysnęły!

ALDONA.

Mocą duszy, nie oręża,
Polska, Sławian ta strażnica,
Sercem braci swych zwycięża,

Wdziękiem chwały swej zachwyca!
Ciesz się myślą twej Aldony
Wielki ducha Kazimierza,
I niech będzie pochwalony
Ten potrójny zbór przymierza!

GŁOSY Z NIEBA.

Niechaj będzie pochwalony
Ten potrójny zbór przymierza!

OLGA.

Siostry, w imie waszych matek,
W imie Rusi mej rodzicy,
Złotych kłosów plenny datek
Szle wam Dniepr nasz jasnolicy.
Świeć, Jadwigo, nad hromadą
Ziem podolskich i Kijowa;
Serca bratnią łącz biesiadą,
I niech Polszcze Bóg zachowa!

GŁOSY Z NIEBA.

Bratnią łączcie się biesiadą,
I niech Polskę Bóg zachowa!

znikają.

CHÓR POTĘPIEŃCÓW, zbiegając się.

Złowrogi dzień!
Do zemsty czas!
Jadwigi cień
Zwycięża nas!
My stłumim śpiew
Piorunem zrad,
Tchnąc w polską krw
Zawiści jad!
By w późnych dniach
Dziś pełen sił
Zgnębiony Lach

Lży własne pil;
By słyssał brat
Swych braci jęk,
Zgrzytanie krat
I kajdan brzęk!
Złowrogi dzień!
Do zemsty czas!
Jadwigi cień
Wypląsa nas!

uchodzą.

* * *

W Lublinie. — Pomnik Unii, ozdobiony chorągwiemi i herbami ludowemi.

ZYGMUNT-AUGUST, CHÓR RYCERZY, CHÓR KAPŁANÓW, CHÓR
LUDU; nad niemi JADWIGA, DĄBRÓWKA, ALDONA i OLGA.

ZYGMUNT-AUGUST.

„Was Polaków i Litwinów,
Gdy nam Bóg te gody sprawia,
Was Pomorzan i Rusinów,
Zygmunt-August dziś pozdrawia.
Wy, trzech siostrzycy wierne dzieci,
Moc w jedności niespożyta;
Jedno słońce w niebie świeci,
Jedna Polska niech zakwita!

„Dwieście lat już blisko liczym
Jak Bóg spoił trzy narody
Przeciw hordom niewolniczym,
Węzłem światła i swobody.
Tej przeszłości, Bogu chwała,
Jagiellonów ród nie zmniejsza;
Gdyż po każdym z nas powstała
Polska większa i silniejsza!

„Wielbią dzieła jej prawnuki,
Zniknął mrok przed prawdy świtem;
Polska, krzewiąc szczerp nauki,
Ludów stała się zaszczytem!
Matka ta trzech plemion braci
Duchem swym ich pierś ogrzewa;
Miłość ich miłością płaci,
Męztwem wrogów swych zdumiewa!

„Lublin świadkiem dziś jej czynów:
Światu ztąd ogłosi sława
Równość wszystkich Polski synów
W obec Boga, w obec prawa!
Litwo! w Unii współzbawienie!
Przysiąż sercem i żelazem,
Na Barbary święte cienie,
Z Polską żyć, lub zginąć razem!“

CHÓR.

W Unii nasze współzbawienie!
Przysięgamy ci żelazem,
Na Barbary święte cienie,
Razem żyć, lub zginąć razem!

JADWIGA, DĄBRÓWKA, ALDONA i OLGA.

Więc spełnione nasze dzieło;
Matko Boska, tobie cześć!
Odżył w synie swym Jagiełło,
Nieśmy Bogu dobrą wieść.

odlatują.

ZYGMUNT-AUGUST, wznosząc sztandar Unii.

Lubelską Unię, dziś, pod jej sztandarem,
Król wasz i ojciec w grodzie tym ogłasza;
Ruś, Polska, Litwa, z miast i siół obszarem,
To nierozdzielna jest Ojczyzna nasza!

Od dziś więc z nami, aż po dni ostatnie,
W przygodzie, w szczęściu, drogą łez i chwały;
Niech z krzyżem wioną trzy znamiona bratnie:
Archanioł, Pogoń, i nasz Orzeł biały!

Chorągwie się łączą; ludy rzuczają się w bratnie objęcia.

MODLITWA

według pieśni świętego Wojciecha.

CHÓR OGÓLNY.

Bogarodzico, matko nie skalana,
Oto dziś przed twoim tronem
Trzy ludy w jednym, zgodnie gnąc kolana,
Darzą cię swej chwały plonem!
Przyjm te proporce z wieńcem stu wawrzynów;
Niech się blaskiem twym okryją,
Błogosław śluby twych rycerzy synów:
Zdrowaś, pełna łask Maryo!

Ty co Piastową świecisz nam koroną,
Z boskim wiary twej zwiastunem
Spraw, byśmy dla niej stali się obroną,
A dla wrogów twych piorunem!
Wśród naszych grodów, naszych pól przestworza,
Wolni niech dla wolnych żyją,
I twej opieki nam jaśnieje zorza:
Zdrowaś, pełna łask Maryo!

A gdy za nasze i za ojców grzechy,
Zjawią się tak straszne lata
Że krwią przesiąknie próg rodzinnej strzechy,
I że brat nie pozna brata,
O zeszlizj z nieba zastęp twych aniołów;
Z nami matki grób odbijaj,

Zwycięzki Orzeł wstanie z jej popiołów,
Głosząc tobie cześć, Maryo!

Ziści nam
Spust winom,
Kyrie eleison!

*
* * *
*
*

Krystyn Ostrowski.

DO RODAKÓW

*przy sypaniu kopca na pamiątkę złączenia się
trzech narodów.*

Wielkie nieszczęścia od lat stu nad Polską zawisły. Sąsiedzi rozebrali jej ziemie i wymazali z rzędu państw istniejących. Dzieci tych, co królów obierali, jesteście bez urzędu; synowie wolnych, jesteście niewolnikami; potomkowie prawodawców, jesteście bez prawa. Na ziemi ojców prześladowani i pod władzę obcych oddani, na wygnaniu poniżeni i w więzach trzymani, na tułactwie niepoznani i z tęsknoty usychający. Nieprzyjaciół zmógł nas przemocą i dokonał wszelkie zło, jakie tylko siłą materialną dokonać było można.

W niemocy, w nędzy, w męczarni, pozostaliśmy jednak żywi, bo pełni ducha. Więc oto wyciąga wróg zuchwałą rękę po duszę narodu, aby ją rozbić, jak rozbił jego byt polityczny. Rozpoczął od zaprzeczenia Polakom prawa, potem języka, a teraz zaprzecza Boga. Roztoczył sieci fałszu w które naród pochwycony utraciłby wiarę w swe siły. Nietylko bowiem obecne pokolenie jest według niego wyzute z moralnych warunków niepodległości, ale chce w nas wmówić, że i przeszłe pokolenia tych warunków nie posiadały. W mniemaniu, że pozbawione możności oświecenia się narody dawnej Rzeczypospolitej polskiej, uwierzą w kłamstwo, przedstawia nawet największe dzieło, jakiego dokonali ojcowi nasi — dzieło zjednoczenia Polski, Litwy i Rusi, — jako rzecz gwałtu. Unię, ten wzór bratniego tworzenia państw przez dobrowolny, nieprzymusowy związek „Wolnych z wolnymi, równych z równymi“, będący podstawą naszego prawa, warunkiem siły, chciałby wróg widzieć potarganą przez podstępnie z sobą zwaśnione narody.

Ale Polacy, Litwini i Rusini samobójstwa nie popełnią. Że zaś usiłowania nieprzyjaciela płonnięmi uczynią, mówią uczucia wszystkich uczciwych serc w trzech narodach, złączonych na sejmie lubelskim 1569 r.; świadczy w tych strasznych czasach rozpasanego moskiewskiego ucisku, to wasze ze wszystkich stron Polski zebranie we Lwowie, w celu uczczenia trzechsetletniej rocznicy Unii trzech bratnich narodów, na tymże sejmie w Lublinie zawartej.

Wyrzuceni z Ojczyzny, gdy nie możemy z daleka przybyć do Lwowa, aby wspólnie z wami przez uczczenie Unii wznowić ją w sercach polskich, litewskich i ruskich, posyłamy wam słowa nasze. W nich witamy zebranych do sypania kopca pamiętkowego, kopca Unii, myślą, jaka się w niej przed trzystu laty wyraziła. Miłość i dobra, wolna wola, z niej płynąca, a nie wojna a przymus zdobywa i łączy narody; miłość też je w połączeniu wiecznem utrzymuje. Więc kochajmy się Polacy, Litwini i Rusini, i wzajemnie sobie ustępując, będziemy jedni i zgodni teraz, jak byliśmy w dniach potęgi przed trzystu laty. Wolność i równość stanów, wolność i równość wyznań, wolność i równość języków, to są, bracia! hasła polskie!

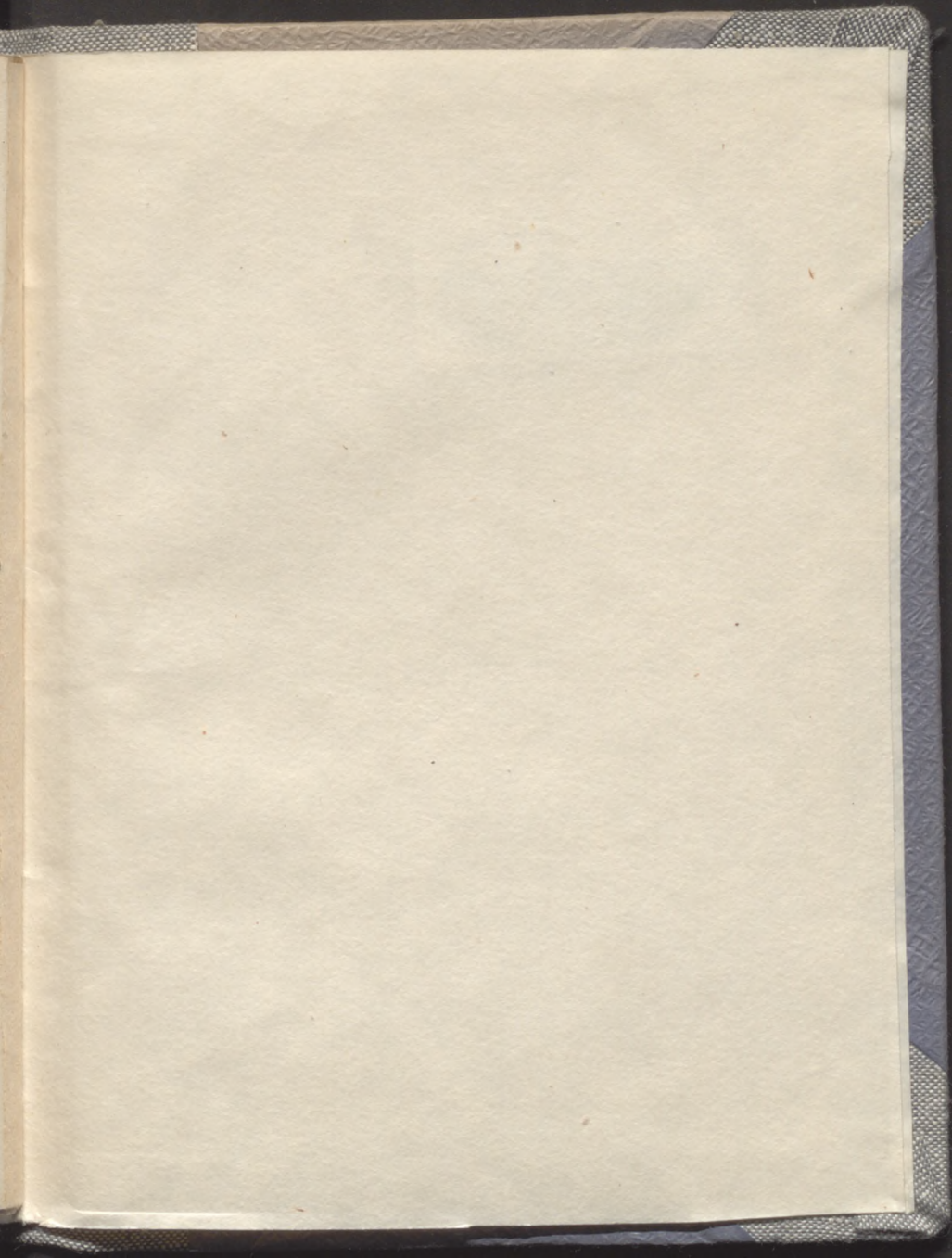
Prócz słowa, posyłamy wam garść ziemi z grobów wojowników, poetów i uczonych, którzy odwagę, uczucie i myśl polską świetnie rozwinęli; ziemię z grobów Karola Kniaziewicza, Juliana Niemcewicza, towarzysza Kościuszki, Adama Mickiewicza, Antoniego Góreckiego, Juliusza Słowackiego, Joachima Lelewela i Antoniego Ostrowskiego. Jest to ziemia gościnna Francji. Zsypcie ją z ziemią polską w jeden kopiec Unii; niechaj tam ona, przypominając zasługi naszych ojców, będzie pamiętką tułactwa i znakiem tych przecuć, które braterstwo pomiędzy Polską a Francją do wszystkich rozszerzą narodów!

Oby za sprawą Bożą dzień ten stał się dniem wolności i wesela dla Polski, Litwy i Rusi!

W Paryżu dnia 1. sierpnia 1869 r.

Członkowie komisji: *Nabielak Ludwik, Giller Agaton, Żuliński Józef, Amborski Jan, Paszkowski Mieczysław, Ruprecht Karol, Akielewicz Mikołaj.*

Biblioteka Główna UMK

300020716093

